

Metodická informace 004/05/03

Zpracováno dle legislativy platné k 1. 5. 2003.

Možné trestné činy v podnikání**(nahlédnutí do trestního zákona č. 140/1961 Sb.)****Trestné činy daňové**

§ 147 trestního zákona – Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Kdo jako plátce ve větším rozsahu nesplní svoji zákonnou povinnost za poplatníka (zaměstnance) odvést daň, pojistné na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění nebo příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem. „Větším rozsahem“ se rozumí částka nejméně 50.000,- Kč. Horní hranice trestu může dosáhnout až osmi let, pokud pachatel získá prospěch velkého rozsahu (nad 5 mil. Kč).

§ 148 trestního zákona – Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Kdo ve větším rozsahu (nad 50.000,- Kč) zkrátí daň, clo, pojistné na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou jim podobnou povinnou platbu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem. Stejně bude potrestán, kdo vyláká výhodu na některé z povinných plateb (např. nadměrný odpočet DPH). Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto trestným činem škodu velkého rozsahu (nad 5 mil. Kč).

§ 148b trestního zákona – Nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení. Kdo nesplní svoji zákonnou oznamovací povinnost vůči správci daně a ohrozí tak ve větším rozsahu řádné a včasné vyměření daně jinému nebo její vymáhání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta. Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li takovým činem značnou škodu (nad 500.000,- Kč).

I přes základní zásadu daňového řízení – zásadu mlčenlivosti, mají pracovníci finančních úřadů, zdravotních pojišťoven, správy sociálního zabezpečení podle §8 odst. 1 trestního řádu úřední povinnost ohlašovat orgánům činným v trestním řízení (státní zástupci, policie, soudci) podezření, že se stal trestný čin.

Trestné činy proti hospodářské kázní

§ 125 trestního zákona – Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění. Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, nebo kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

§ 127 trestního zákona – Porušování závazných pravidel hospodářského styku. Kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody, poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem (obchodním zák.), bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto činem vážnou poruchu v hospodářské činnosti nebo vážnou poruchu v zásobování anebo zkrácení příjmů státu ve značném rozsahu (nad 500.000,- Kč).

Trestné činy proti majetku

§ 256 trestního zákona - Poškození věřitele. Kdo i jen částečně zmaří uspokojení svého věřitele tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí, učiní neupotřebitelnou nebo odstraní část svého majetku, předstírá nebo uzná neexistující právo nebo závazek, svůj majetek zdánlivě zmenšuje, nebo v řízení před soudem odmítne splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat, nebo v takovém prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem. Stejně bude potrestán, kdo i jen částečně zmaří uspokojení věřitele jiné osoby tím, že zničí, poškodí, zatají, zcizí nebo odstraní část majetku dlužníka, nebo k majetku dlužníka uplatní neexistující právo nebo pohledávku. Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto činem značnou škodu (nad 500.000,- Kč). Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto činem škodu velkého rozsahu (nad 5 mil. Kč).

§ 256a trestního zákona - Zvýhodňování věřitele. Kdo jako dlužník, který není schopen plnit své splatné závazky, zmaří, byť i jen částečně, uspokojení svého věřitele tím, že zvýhodní jiného věřitele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem. Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto činem značnou škodu (nad 500.000,- Kč). Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li tímto činem škodu velkého rozsahu (nad 5 mil. Kč).

Z výše uvedené citace zákona vyplývá, že upřednostnění plateb jednomu věřiteli na úkor druhých věřitelů (v době neschopnosti plnit závazky) je také trestným činem, což je málo známá a opomíjená skutečnost.

Daňové a trestní řízení jsou navzájem na sobě dvě nezávislá a samostatná řízení. V daňovém řízení má důkazní břemeno daňový subjekt, v trestním řízení dokazuje státní orgán. V trestním řízení se uplatňuje zásada presumpce nevinny. I když se orgánům činným v trestním řízení nepodaří daňovému subjektu prokázat, že spáchal trestný čin např. zkrácení daně, přesto správce daně může vydat dodatečný platební výměr (doměřit daň a penále), pokud daňový subjekt jemu neprokáže, že údaje uvedené v daňovém přiznání odpovídají skutečnosti. V trestním řízení je předpokladem pro odsouzení prokázání úmyslu (např. zkrátit daň). V praxi také nastává situace, kdy daň byla doměřena a trestní řízení bylo pro nedostatek důkazů zastaveno.

Zpracovali : Bc. Pavla Kotalová, Ing. Tomáš Mičulka
Ing. Marta Mičulková

V Šenově u Nového Jičína dne 2. 5. 2003.

Ing. Marta Mičulková v.r.
daňový poradce ev.č. 1596